

13.095/2025

Jakarta, 20 juli 1982

Ond. aanbieding rapport militair attaché

Ik heb de eer u hiernevens ter kennisneming aan te bieden
afschrift van een rapport, GEHEIM - IR/4/82, hetwelk de aan
deze post verbonden militair attaché uitbracht aan de
Minister van Defensie, dtv de Chef Defensie Staf, de Staf
Chefs van de drie Nederlandse krijgsmachtdeelen en de
Minister van Economische Zaken (t.a.v. Commissariaat voor
de Militaire Productie).

De Ambassadeur,

Mr. L.H.J.B. van Gorkom

Aan de Minister van Buitenlandse Zaken

te

's-Gravenhage

LML/196/82/geheim

Jakarta, 20 juli 1982

Ond. Indonesische materieelplannen

Bijl. incidenteel rapport IR/4/82

Hierbij moge ik Uwer Excellentie aanbieden een incidenteel rapport waarin vervat gegevens over materieelaanschaffingen van de Indonesische krijgsmacht in het fiskale jaar 1982/1983 die worden betaald uit exportkredieten.

J. Linzel

Brig.-Gen. der Infanterie,
Landmacht-, tvs Marine-,
tvs Luchtmachtattaché

AAN :	Z.E. de Minister van Defensie d.t.v. Chef Defensie Staf	3 x
i.a.a.	Z.E. de Chef Landmacht Staf	1 x
	Z.E. de Chef Marine Staf	1 x
	Z.E. de Chef Luchtmacht Staf	1 x
	Z.E. de Minister van Buitenlandse Zaken	1 x
	Z.E. de Minister van Economische Zaken t.a.v. Commissariaat voor de Militaire Productie	1 x

Onderwerp : Indonesische materieelplannen

Bijlagen : 3 (drie)

1. Mede met verwijzing naar mijn geheim bericht dtgr 061320 WIBB juli 1982, betreffende Indonesische materieelplannen waarin in het bijzonder de mogelijkheden voor de Nederlandse defensie industrie werden vermeld, moge ik Uwer Excellentie nevensgaand fotokopieën aanbieden van twee brieven, elk voorzien van een bijlage, van de Indonesische Minister van Defensie aan zijn ambtsgenoot de coördinerende Minister voor Economische en Financiële Aangelegenheden tevens voorzitter van het Nationaal Planbureau, en wel een brief gedateerd 21 april 1982 (bijlage 1) en een tweede brief die de eerstgenoemde vervangt gedateerd 27 mei 1982 (bijlage 2). Voor een verklaring van de Indonesische tekst en materieel-aanduidingen moge worden verwezen naar bijlage 3.
2. Van belang is de reeds in mijn hierbovengenoemd geheim bericht onder bbb gedane melding van het schrappen van 43 miljoen US dollars voor F27 (friendships) ten gunste van een bestelling van 16 vliegtuigen van het type Casa-212 bij de Indonesische vliegtuigfabriek P.T. Nurtanio (zie pt. 8 van de bijlage bij de brief van 21 april en pt. 16 van de bijlage bij de brief van 27 mei). Dit valt uiteraard zeer te betreuren temeer waar er een dreiging bestaat dat de markt voor F27's in Indonesië wordt gesloten. Zulks had naar mijn mening kunnen worden voorkomen door het aanhalen van nauwe banden tussen Fokker en Nurtanio.
3. Tevens van belang is de in mijn hierboven aangehaald geheim bericht onder aaa gedane melding van een mogelijk contract met de scheepswerf van der Giessen-de Noord voor de levering van twee mijnenjagers van het tripartite type (zie pt. 11 van de bijlage bij de brief van 21 april en pt. 9 van de bijlage bij de brief van 27 mei). Alhoewel zich hierbij momenteel moeilijkheden voordoen, die zijn gerapporteerd langs andere weg aan de Chef van de Marine Staf, wordt gehoopt dat deze moeilijkheden kunnen worden overwonnen en dat het contract doorgang kan vinden. Ernstiger zou het zijn indien de verslechterde financiële situatie in Indonesië tot herziening van de aanschaffingsplannen zou leiden. Bovendien zit er een mogelijkheid in dat door de hierboven genoemde vertraging niet 4e en 5e schip doch het 5e en 6e schip zal worden besteld; dit in verband met opleidingen van personeel en nog door de

- 2 -

Indonesische marine gewenste technische veranderingen in de schepen.

4. Ook de 15 miljoen US dollars voor de aanschaffing van instructie materieel (derde fase) voor het marine opleidingscentrum in Surabaya bij Holland Signaal staat nog steeds in het materieel plan (zie pt. 10 van de bijlage bij de brief van 21 april en pt. 8 van de bijlage bij de brief van 27 mei).
5. Geschrappt uit het materieel aanschaffingsplan van 21 april zijn ook de 40 miljoen US dollars voor de C-130 Hercules en de 29 miljoen US dollars voor de Bell helikopter, beide uit Amerika.
Hiervoor in de plaats zijn gekomen onder meer gepantserde voertuigen (AMX) en simulatoren hiervoor ten bedrage van 51½ miljoen US dollars in Frankrijk en satelietverbindingsmiddelen in Amerika, Engeland, Duitsland en Japan ten bedrage van 7 miljoen US dollars.
Het bezoek dat de Minister van Defensie Generaal Jusuf onlangs aan Frankrijk bracht heeft ongetwijfeld geleid tot deze voor Frankrijk gunstige wijziging in het aanschaffingsplan.
6. Blijft momenteel de grote zorg of de 115 miljoen US dollars voor twee mijnenjagers in Nederland blijven gehandhaafd. Hieromtrent is en wordt uitvoerig gerapporteerd aan de Chef van de Marine Staf.

Jakarta, 27 Mei 1982

Nomor

R/275/07/13/1/Sru

Klasifikasi : Rahasia.

Lampiran : 1 (satu) lembar.

Perihal : Rencana Belanja Kredit
Ekspor 1982/1983.

Kepada

Yth. Sdr. Menko Ekuin/Ketua Bappenas

di

J a k a r t a

1. Dengan ini kami sampaikan bahwa pada tanggal 13 Mei 1982 yang lalu, Menhankam/Pangab menerima petunjuk-petunjuk dari Bapak Presiden perihal rencana belanja kredit ekspor 1982/1983.
2. Atas dasar itu, maka diatur kembali rencana yang pernah kami sampaikan dengan surat No.: R/238/07/13/1/Sru, tanggal 21 April 1982, dan tersusunlah rencana seperti terlampir pada surat ini.
3. Dalam rencana yang sekarang ini, tercantum pengadaan satu skuadron atau 16 pesawat terbang Casa-212 produksi PT Nurtanio, dengan perkiraan anggaran US\$. 47,000,000.00. Adapun pelaksanaannya dimaksudkan untuk diatur dengan cara komponen impor dibiayai dengan fasilitas kredit ekspor, sedang komponen lokal serta biaya produksi dengan rupiah.
4. Demikian, mohon menjadikan periksa.

A.n. MENTERI PERTAHANAN-KEAMANAN/
PANGlima ANGKATAN BERSENJATA
KEPALA STAF ADMINISTRASI

Yogi Supardi

YOGI SUPARDI
LETNAN JENDERAL TNI

DAFTAR RENCANA BELANJA KREDIT EKSPOR
 TAHUN ANGGARAN 1982/1983

NO.	JENIS PENGADAAN	PERKIRAAN ANGGARAN	NEGARA
1.	Artilleri Medan	US \$ 22,000,000.00 ✓	Amerika } Kredit
2.	Refit/Sonar Kapal D.E.	US \$ 7,500,000.00 ✓	Amerika }
3.	Torpedo MK-46 M2	US \$ 8,000,000.00 ✓	Amerika }
4.	Sisa proyek F-5	US \$ 2,500,000.00 ✓	Amerika }
5.	Pesawat terbang T-34C (latih dasar)	US \$ 12,500,000.00 ✓	Amerika (#)
6.	Pesawat terbang Bravo (latih mula)	US \$ 5,000,000.00 ✓	Swis
7.	Radar (2 lanjutan)	US \$ 30,000,000.00 ✓	Inggris/Perancis
8.	Alat Instruksi Komando Pendidikan A.L.	US \$ 15,000,000.00 ✓	Belanda
9.	Kapal Penyapu Ranjau	US \$ 115,000,000.00 ✓	Belanda
10.	Artilleri Pertahanan Udara	US \$ 47,000,000.00 ✓	Jerman/Swedia (#)
11.	Alat Kepolisian/Kesehatan.	US \$ 20,000,000.00 ✓	Inggris
12.	Kendaraan Tempur	US \$ 46,500,000.00	Perancis
13.	Simulator Kendaraan Tempur	US \$ 5,000,000.00	Perancis
14.	Alat Komunikasi Satelit	US \$ 7,000,000.00	Amerika, Inggris Jerman, Jepang.
15.	Kendaraan Tempur Satwalpres	US \$ 10,000,000.00 ✓	Amerika (#)
16.	Pesawat terbang Casa	US \$ 47,000,000.00	P.T. Nurtanio
J U M L A H		US \$ 400,000,000.00	

(*) Diperkirakan tidak tersedia Kredit Ekspor dari negara yang bersangkutan.

A.n. MENIERI PERTAHANAN-KEAMANAN/
 PANGlima ANGKATAN BERSENJATA
 KEPALA STAF ADMINISTRASI

Yogi Supardi
 YOGI SUPARDI
 LETNAN JENDERAL TNI

DEPARTEMEN PERTAHANAN-KEAMANAN

Nomor : R/238/07/13/11/SRU. Jakarta, 21 April 1982.
Klasifikasi :
Lampiran : 1 (satu) lembar.
Perihal : Revisi Rencana Belanja Kredit Ekspor 1982/83.

K e p a d a
Yth. Sdr. Menko Ekuin/Ketua Bappenas
di
J a k a r t a . -

1. Menyusuli surat kami No. R/168/07/13/1/Sru tanggal 23 Maret 1982 perihal Rencana Belanja Kredit Ekspor 1982/1983, dengan ini disampaikan revisi/ralat dari pada lampiran surat tersebut sehubungan dengan perkembangan kebutuhan. Rencana tersebut tidak merubah nilai pengajuan secara keseluruhan.
2. Beberapa proyek yang diajukan mohon diizinkan untuk dapat dimulai proses pengadaannya, yaitu :
 - a. C-130H, dengan alasan harga lebih rendah apabila kontrak sebelum Juni 1982, yaitu US \$ 35,000,000.
 - b. Kapal PR, karena "expire date" penawaran dan delivery date yang lebih cepat bila ada keputusan dalam waktu dekat.
 - c. Bell 412, untuk mengejar "delivery date" akhir 1982.
 - d. Kendaraan Lapis Baja, untuk segera mengisi kebutuhan guna penggantian alat utama pasukan Pengawal Presiden.
3. Demikian mohon menjadikan periksa.

0415/001
19-4-1982

A.n. MENTERI PERTAHANAN-KEAMANAN/
PANGLIMA ANGKATAN BERSHAKIATA
WABANGSA,

Paraf :

1. Asrenum :
2. Kasatun : SUDONO
3. Kasmin : LAKSAMANA TNI

Tembusan :

1. Menhankam/Pangab (sbg.laporan).
2. Menteri Keuangan R.I.
3. Dirjen Moneter L.N., Depku.
4. Deputi Ketua Bappenas Bidang Ekonomi.
5. Deputy Ketua Bappenas Bidang Pengendalian Pelaksanaan.

DAFTAR RENCANA BELANJA KREDIT EKSPOR
 TAHUN ANGGARAN 1982/1983

NO.	JENIS PENGADAAN	PERKIRAAN ANGGARAN	NEGARA
1.	Artileri Medan	US \$ 22,000,000.00	Amerika
2.	Refit/Sonar Kapal D.E.	US \$ 7,500,000.00	Amerika
3.	Torpedo MK-46 M2	US \$ 8,000,000.00	Amerika
4.	Sisa proyek pesawat F-5	US \$ 2,500,000.00	Amerika
5.	Pesawat terbang C-130H (2)	US \$ 40,000,000.00	Amerika (*)
6.	Pesawat Terbang T-34C Latih Dasar	US \$ 12,000,000.00	Amerika (*)
7.	Pesawat Terbang Bravo Latih Mula	US \$ 5,000,000.00	Swis
8.	Pesawat Terbang F-27	US \$ 43,000,000.00	Belanda
9.	Radar (2 lanjutan)	US \$ 30,000,000.00	Inggris/Perancis
10.	Alat Instruksi Komando Pendidikan TNI-AL (lanjutan)	US \$ 15,000,000.00	belanda
11.	Kapal Penyapu Ranjau (2)	US \$ 115,000,000.00	Belanda
12.	Artileri Pertahanan Udara	US \$ 41,000,000.00	Jerman/Swedia (*)
13.	Peralatan Kepolisian & Kesehatan	US \$ 20,000,000.00	Inggris
14.	Kendaraan Tempur Satwalpres	US \$ 10,000,000.00	Amerika (*)
15.	Pesawat Helikopter Bell-412 (8)	US \$ 29,000,000.00	Amerika (*)
J U M L A H		US \$ 400,000,000.00	

(*) Diperkirakan tidak tersedia Kredit Ekspor dari negara yang bersangkutan.

A.n. MENTERI PERTAHANAN-KEAMANAN/
 PANGKALMA ANGKATAN BERSENJATA

HARAPAN

Paraf :

1. Anrenum : *nd. n. ea*

2. Kaselum : *R. a. e.*

3. Kasmin : *pa*

[Signature]
 S U D O M O
 T A K S A M A N I T M I

[Signature]
 19-4-1982

1. Brief 21 april 1982

- a. Met betrekking tot het materieelaanschaffingsplan uit exportkrediet voor het fiskale jaar 1982/1983 wordt het fiat voor de toewijzing van de exportkrediet gelden gevraagd van de coördinerend Minister voor Economische en Financiële Aangelegenheden voor een viertal projecten die in verband met onder meer het verstrijken van de offerte geldigheidsdatum de hoogste prioriteit hebben.
- b. Deze projecten zijn :
- (1) de C-130 Hercules : in verband met een lagere prijs indien het contract vóór juni 1982 wordt gesloten.
 - (2) de Mijnenjagers : in verband met het verstrijken van de offerte geldigheidsdatum alsmede een korte levertijd.
 - (3) de Bell 412 : in verband met de aflevering eind 1982.
 - (4) de pantserwagens : in verband met vervanging van dit materieel voor de veiligheidsafdeling van de President.

2. Brief 27 mei 1982

Een gewijzigd materieelaanschaffingsplan uit exportkrediet wordt aangeboden waarin onder meer is opgenomen de aanschaf van een eskader van 16 Casa-212 vliegtuigen geproduceerd door P.T. Nurtanio waarvoor ongeveer 47 miljoen US dollars wordt uitgetrokken.

3. Verklaring Indonesisch materieel

1. Artileri Medan	- veldartillerie
2. Refit/Sonar Kapal D.E.	- revisie en sonar voor oude US destroyers
3. Torpedo MK-46 M2	- torpedo's MK-46 M2
4. Sisa proyek F-5	- restant F-5 project
5. Pesawat terbang C-130 H	- C-130 Hercules vliegtuigen
6. Pesawat terbang T-34 G dasar	- trainingsvliegtuigen type T-34C
7. Pesawat terbang Bravo latih mula	- trainingsvliegtuigen type Bravo
8. Pesawat terbang F-27	- F-27 vliegtuigen
9. Radar (2 lanjutan)	- volgorde radar
10. Alat Instruksi Komando Pendidikan TNI-AL	- volgorde instructie materieel voor Marine opleidingscentrum

- 2 -

11. Kapal Penyapu Ranjau (2)	-	- twee mijnenjagers
12. Artileri Pertahanan Udara	-	- luchtafweergeschut
13. Peralatan Kepolisian Kesehatan	-	- uitrustingsstukken voor de politie en geneesk. dienst
14. Kendaraan Tempur Satwalpres	-	- pantservoertuigen voor de veiligheidsafd. van de President
15. Pesawat Helikoter Bell 412(8)	-	- 8 Bell-412 helikopters
16. Kendaraan Tempur	-	- pantservoertuigen
17. Simulator Kendaraan Tempur	-	- simulator voor pantservoertuigen
18. Alat Komunikasi Satelit	-	- vbd materieel voor sateliet
19. Pesawat terbang Casa	-	- vliegtuigen type Casa